

šolskiga prijatla in iskreniga Slovenca, kteriga pravo ime bodo bravci Novic po njegovi mili besedi in rodoljubim djanji kmalo vganili, smo zgorej imenovana 2 iztisa Novic visoko častenima vodjama Ljubljanskih in Celjskih nemških šol gospodu J. Šlakarju in gospodu M. Vodušekju izročili, ktera sta ju z velikim veseljem sprejela in se verlimu gospodu domorodcu za te darila očitno zahvalita, spoznavši, de bo tako zernje lep sad rodilo. Iz Ljubljanskih šolskih pripravnikov (Präparanden) je gosp. Jožef Pfeifer tega častniga darila vreden spoznan; iz Celjskih pa gosp. Anton Siuka. — Vredništvo Novic sklene te verstice s serčno zahvalo do gosp. Radislava in z oznanilam, de je njegovo „gorušično zernice“ že nekaj žlahtniga sadú obrodilo, zakaj po svetu gosp. profesorja L. Martinaka je začela c. k. kmetijska družba peti, šesti, sedmi in osmi šoli v Ljubljani po troje iztise Novic brez plačila darovati, ktere dobivajo po razsodbi gospodov profesorjev pridni pa manj premožni učenci imenovanih šol, ki imajo veliko veselje s slovensino, tode s to zavezo, de jih morajo svojim tovaršam posojeveti, ki jih brati želé.

### Očitna zahvala.

Za vstanovljenje Kamnogoriške šole sta v denarjih lastnik Radolske grajšine, visokorodni gosp. grof Thurn-Valzasina in pa visokočastitljivi Ljubljanski infulirani stolni prošt, gosp. Dr. Luka Burger, veliko pripomogla; gosp. grof so ji podarili 100 gold., gosp. prošt pa 70 gold. Taki ljudomili darovi zaslužijo očitno razglasenje v Novicah, ktere se z gorečo ljubeznijo poganjajo za osnovo ljudskih šol po Slovenskim in vedno z velikim veseljem šolske dobrotnike na znanje dajajo. Taka rodoljuba dobrotnika sta se tudi imenovana dva gospoda skazala; zatorej le dolžnost hvaležnosti spolnim, če nju milodare razglasim. Čast in hvala, komur hvala gré!

Jernej Uršič, fajmošter v Kamni Gorici.

### Proglas zastran noviga slovenskiga slovnika in slovnice.

(Na dalje.)

Oj Slovenci! dragi rojaki moji! dobro si zapomnite, kar slavno vredništvo teh listov pri prvi zvezdi v Novicah stran 3. za létoš hoče: „da bi Novice najmer Slovenski časopis bile, ako bi se jim od vséh krajev Slovenstva dopisávalo“, združite se eden drugemu k pomoči v kmetovanju, besedovanju in v pisanju; sprejemljite vse, kar je Slovenskega, če si ravno ni iz vašega kraja, radi; vsej je le vaše, ko je slovensko in vaš zaklád le množí.

Slovenci! ne pustite iz misli, niti v nemar, da se vaša prava in vlastna beséda v šestih zemljah med raznimi sosedi: na Ogerskem, Štajerskem, Hervatskem, Krajskem, Vlaškem in Koroškem govori — da vi posvečeno besédo govorite, v kteri se je vašemu velikemu rojaku Kopitarju naiti zdélo prestaro Slovanščino. Premislite! kakó práv in lepo vam je gosp. Majer v svojih slovenskih besédah (Novice 1845 str. 171) dopovedal, „da ga brez narečja ni živega jezika, ako je le nekoličkaj razprostranjen.“ Tude naše Slovensko narečje imá več podnarečij, iz kterih vseh se mora brez ednostranosti in pristranosti vse, kar je za slovník in slovnico, skerbno zbrati, po terdnih vodilih zvestó pretresti, skaz in divjadi čisto utrebiti, in le, kar in kolikor je dobro jedro, bratovski združiti, če si hočemo čist, popoln, naroden slovenski jezik, ki bi se vsem podnarečjem ednáko prilégal, izobraziti. Semkaj segajo pametne besede iz „Zore Dalmatinske“ 1844. stran

367, in pa „Danice Horvatske“ 1846. stran 8. „Če hočemo dobro slovenski govoriti, \*) moramo skerbno paziti, da je beséda živa Slovenska, ne pak, gdej domuje“ (Novice 1845 stran 131, *Grahek*) — „kér slovenske lépe beséde, ktere so občinstvu še neznane, v zabutih kotih tú in tam med ljudstvom tečijo (Novice 1846 str. 11. *Delimarič*).“

Ljubeznivi rojaki moji! iz vsega tega uvidite dolžnosti in težáve slovníkarja in slovníčarja, vémdar vam vesel povém, da tako preiskávanje, pretresanje in druženje iz narečja in iz podnarečij še tude nigdar ni bilo tako lahko, kakor zasihčas, kér si od ljubezni do materinščine užgani domorodci počredama teknavci, eden drugemu pomočne roke molé — in pak tako potrebno, kér se je v edno ali v drugo podnarečje, dokler domorodnost tako dolgo léna spaše (je spála), posebno iz Nemščine, nekaj iz Vlaščine, Madjarščine in Latinščine (za Hervatsko) spak, ktere se k sreči nesplošne, lahko opaziti in odpraviti dajo, v naš slovník in slovnico priteplo, in kér se knjige za ves narod tiskati morajo, ne pak samo za edno mésto, za edno derželo.

(Konec sledi.)

### Iz Železnikov.

Gospod Jakob Globočnik, fužinar v Železnikih, da naznanje očitno zahvalo do Teržaške asekurancije (Azienda assicuratrice), ktera mu je po svojimu velikmu opravniku v Ljubljani gospodu J. Karingarju 5 dni po ognji 1250 gold. povernila za tiste reči, ktere je on imel pri ti družbi zavarvane in ki so mu pri poslednjim ognju pogorele.

### Urno, kaj je noviga?

(Tergovina v Siski.) V Zagrebških novicah smo brali, de pripeljejo skozi leto v Sisko na terg iz raznih krajev neizrečeno veliko blagá, namreč: okoli 200000 vaganov žita; 300000 vaganov ogeršice; 80 do 100000 centov tabaka, 10000 centov svinske mastí, 40 do 60000 centov cunj, 15 do 20000 centov ovčje volne, 2000 vedrov slavnskiga sljivovca, 10000 centov lugaste solí, 8 do 10000 dog za sode iz Turškiga in Slavonije.

(Goriška družba zoper mučenje žival) je imela 26. pretečeniga mesca prvi velki zbor.

### Besednica.

S šterimi čerkami se piše kmetiško orodje; s tremi žival; z dvema del voza, z eno pa medmèt. D.

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

Prosó.

Današnjimu listu je 5. doklada perdjana.

\*) Pisati; — teliko jaz terjam.

Pisavec.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	7. Sušca.		2. Sušca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače . . . . .	2	3	2	—
1 » » banaške . . . . .	2	13	2	15
1 » Turšice . . . . .	1	18	1	18
1 » Sorsice . . . . .	—	—	1	43
1 » Réži . . . . .	1	36	1	42
1 » Ječmena . . . . .	1	7	1	22
1 » Prosa . . . . .	1	11	1	15
1 » Ajde . . . . .	1	5	1	6
1 » Ovsa . . . . .	—	51	—	54

Vrednik *Dr. Janex Bleiweis*. — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik* v Ljubljani.